

ЗАГАЛЬНА СТРУКТУРА МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

*Дикань Володимир Леонідович,
д.е.н., проф. каф. «Економіки та
управління виробничим і комерційним
бізнесом» Української державної
академії залізничного транспорту
e-mail: kostyukzhanna@ukr.net*

*Костюк Жанна Сергіївна,
аспірант Української державної
академії залізничного транспорту*

Підвищення агресивності зовнішнього й, частково, внутрішнього середовища призвело до виникнення нових загроз і посилення їхнього впливу на результативність діяльності підприємств. Тому, виникає необхідність постійного дотримання економічної безпеки підприємства, як гаранта його стабільного та максимально ефективного функціонування, починаючи з моменту створення до розвитку високого потенціалу у майбутньому.

Забезпечення економічної безпеки - це системний процес, в якому поєднуються три основних компоненти: по-перше, діагностика та оцінка фінансово-економічних, операційних, та організаційних критеріїв з метою завчасної ідентифікації джерел виникнення, видів і стадій розвитку небезпечних для діяльності підприємства проявів; по-друге - своєчасне застосування релевантного каталогу антикризових (стабілізаційних) заходів нейтралізації внутрішніх і зовнішніх факторів; по-третє - формування системи рекомендацій і заходів щодо створення конкурентної переваги і забезпечення розвитку підприємства на усіх етапах його життєвого та операційного циклів. [1]

Управління економічною безпекою доцільно формувати як підсистему загальної системи управління, що тісно пов'язана з вирішенням

підприємством інших проблем, а тому вона повинна мати підпорядкований характер. В свою чергу, забезпечення економічної безпеки підприємства, як правило, відбувається шляхом формування та реалізації механізму управління процесом її зміцнення. [2]

Механізм забезпечення економічної безпеки підприємства може мати різну ступінь структуризації та формалізації. Структура механізму забезпечення економічної безпеки підприємства складається з декількох блоків, одночасна дія яких покликана забезпечити достатній для розширеного відтворення капіталу підприємства прибуток, отриманий в результаті дотримання цілей підприємства та в результаті взаємодії підприємства із суб'єктами зовнішнього середовища. [3] Механізм забезпечення економічної безпеки формується із врахуванням основних завдань, умов конкурентної боротьби, специфіки бізнесу, отже схема його побудови є індивідуальною для кожного підприємства. Повнота та ефективність сформованого механізму багато в чому залежить від законодавчої бази держави, матеріально-технічної та фінансової бази підприємства.

Як правило, механізм управління економічною безпекою підприємства включає в себе такі основні елементи: організаційну структуру; функції організації, управління, обґрунтування і реалізації ефективних форм і методів створення, вдосконалення і розвитку системи економічної безпеки; методи забезпечення; засоби та важелі; показники та критерії оцінки; нормативно-правове та інформаційне забезпечення та інше. [4]

Однак, різні автори пропонують різні варіанти поєднання елементів структури у механізмі, та попри велику кількість наукової літератури даної тематики, не існує єдино прийнятого прикладу. На основі аналізу праць вітчизняних та зарубіжних науковців автором було складено загальну схему механізму забезпечення економічної безпеки підприємства. (рис 1)

Основне призначення механізму забезпечення економічної безпеки підприємства полягає у створенні та реалізації умов, що забезпечують економічну безпеку підприємства. В якості найважливіших умов, що враховуються в структурі механізму забезпечення економічної безпеки підприємства, виступають своєчасне виявлення та запобігання зовнішнім і внутрішнім небезпекам та загрозам; забезпечення захищеності діяльності підприємства; досягнення підприємством поставлених цілей бізнесу.

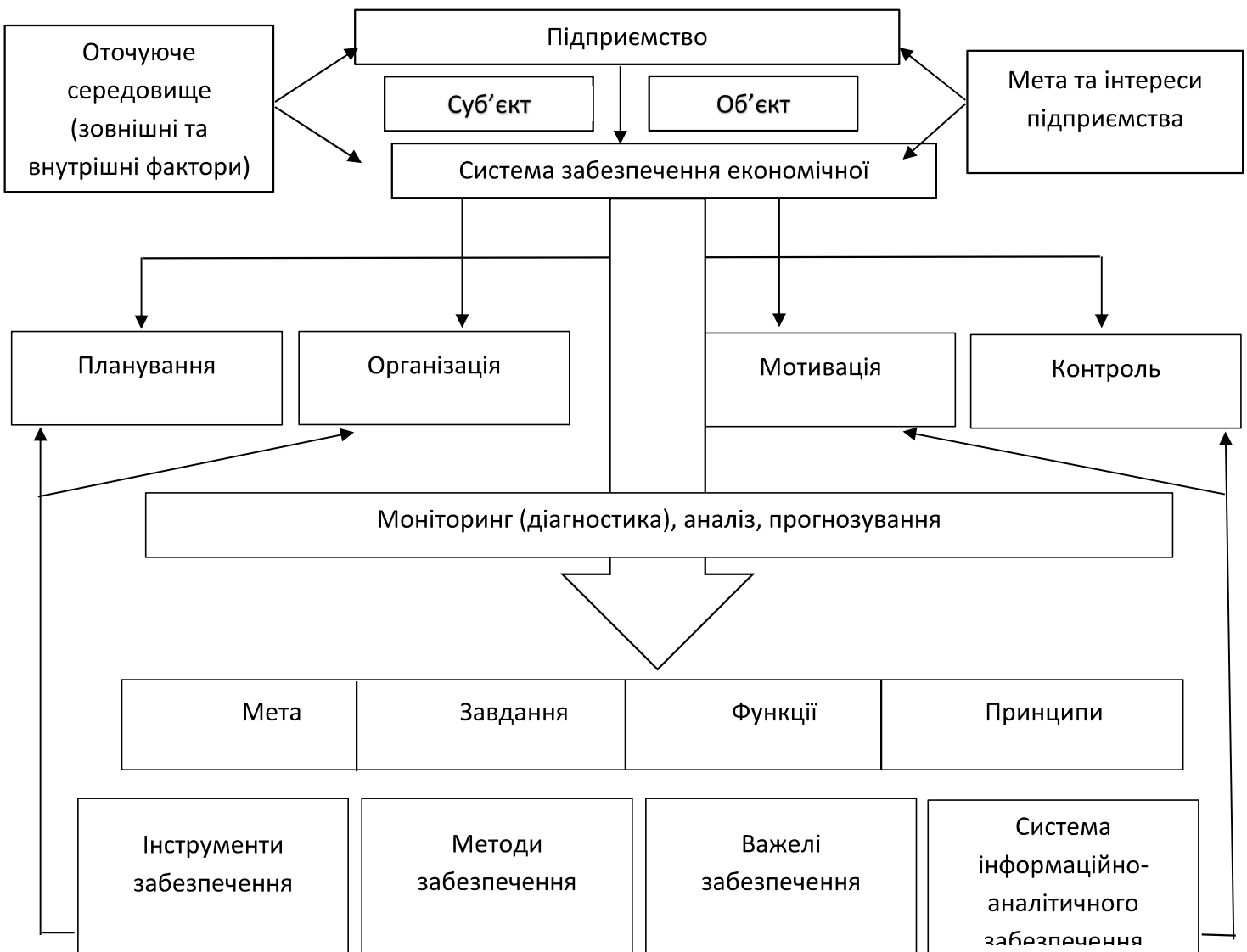

Рис. 1 Загальна схема організаційно-економічного механізму забезпечення економічної безпеки підприємства (складено автором)

~

Метою формування та практичної реалізації організаційно-економічного механізму управління процесом зміцнення економічної безпеки підприємств являється забезпечення її необхідного рівня задля досягнення підприємством своїх тактичних і стратегічних цілей. Досягнення поставленої мети здійснюється завдяки вирішенню наступних основних організаційно-економічних заходів:

- ~ організація служби (системи) економічної безпеки на підприємстві;
- ~ планування мети, завдань, функцій, принципів управління процесом зміцнення економічної безпеки підприємства;
- ~ формування бюджету служби економічної безпеки підприємства;
- ~ фінансове забезпечення функціонування системи управління процесом зміцнення економічної безпеки підприємства;
- ~ контроль за дотриманням планових показників і аналіз відхилень рівня економічної безпеки підприємства від заданих нормативів;
- ~ діагностика стану рівня економічної безпеки підприємства й тощо.

Відповідно, під організаційно-економічним механізмом управління процесом зміцнення економічної безпеки підприємства доцільно розуміти взаємозалежну сукупність:

- ~ форм і методів економічного управління, у т.ч. системи мотивації;
- ~ форм і методів тактичного й оперативного управління;
- ~ важелів і методів формування системи керуючих параметрів;
- ~ системи обґрунтованих фінансових й адміністративних обмежень;
- ~ інформаційної системи формування законодавчо-правової та нормативної бази управлінських рішень.[2]

Важливою умовою досягнення необхідного рівня економічної безпеки є її забезпечення на стратегічному, тактичному і оперативному рівнях, що дозволяє запобігати руйнівному впливу зміни факторів внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства та запобігати зниженню її до рівня, у межах якого підприємство не може функціонувати без загрози стабільності його діяльності. Крім того, впровадження організаційно–економічного механізму досягнення та підтримки економічної безпеки підприємства неможливе без трансформації існуючої організаційної структури управління та порядку прийняття управлінських рішень, без формування нових комунікаційних зв'язків між структурними підрозділами, особливого стилю керівництва і відносин у колективі.

Отже, необхідність постійного дотримання економічної безпеки зумовлюється об'єктивно наявним для кожного суб'єкта господарювання завданням забезпечення стабільності функціонування та досягнення головних цілей своєї діяльності, тому реалізація ефективного механізму економічної безпеки підприємства має велике значення. Розробка, впровадження і безперервне вдосконалення адаптивного механізму забезпечення економічної безпеки дадуть змогу сформувати комплекс захисних реакцій, спрямованих на підтримку стійкого функціонування підприємства і розвитку в умовах нестабільного зовнішнього середовища. Система економічної безпеки підприємства і механізм її забезпечення передбачають вирішення завдань економічної безпеки не лише спеціально створеним підрозділом, а при активній участі та взаємодії всіх відділів, підрозділів і служб підприємства в межах покладених на керівників структурних підрозділів обов'язків із забезпечення економічної безпеки підприємства.

Література

1. Шкарлет С.М. Формування економічної безпеки підприємств засобами активізації їх інноваційного розвитку: Автореф. -К.:Лібра, 2008.- 24 с.

2. Черкасова С. О. Формування організаційно-економічного механізму управління процесом зміцнення економічної безпеки промислових підприємств [Текст] / С. О. Черкасова // Економіка: реалії часу . - 2013. - № 2. - С. 22-27.

3. Лисенко М.С. Процеси та механізми забезпечення економічної безпеки підприємства [Електронний ресурс] / М.С.Лисенко. – Режим доступу: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1587/3/procandmeh.pdf>

4. Каламбет С.В. Механізм забезпечення економічної безпеки підприємств залізничної галузі [Текст]/ С.В. Каламбет , В.А. Воропай // Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції - 2013 - №2 С. 106-113.

ВИКОРИСТАННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ПРИ РОЗРОБЦІ КОРПОРАТИВНИХ РЕГЛАМЕНТІВ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

*Дуднева Юлія Ернстівна,
к.е.н., доц. каф. Менеджменту
Української інженерно -
педагогічної академії
e-mail: yulia_et@mail.ru*

Впровадження методології ризик-менеджменту в управлінську практику дозволяє підвищувати конкурентоспроможність та інвестиційну привабливість українських компаній на міжнародних, зокрема європейських, ринках. Побудова ефективної системи управління ризиком компанії вимагає розробки внутрішньо-корпоративних регламентів ризик-менеджменту. Це обумовлює актуальність дослідження особливостей діючих міжнародних, національних та галузевих стандартів управління ризиком. Завдання та проблеми регламентації ризик-менеджменту розглянуті у роботах таких авторів як Дикань В.Л. [1], Донець О.М., Кулик Г.Ю., Стрельбіцької Н.Є. та інших.

Світова практика накопичила багатий досвід розробки та впровадження різноманітних стандартів управління ризиком (наприклад, австралійсько-новозеландський стандарт «AS / NZS 4360 - Управління ризиком», канадський національний стандарт «Настанова при прийнятті рішень з управління ризиками» (CSA Q 850:1997), японський стандарт «Настанова з розробки та впровадження системи ризик-менеджменту» (JIS Q 2001:2001),